

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 «
 Holyben háshoz hozva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 «
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét 5 és
 hónap utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kóriratok visszaadását
 vagy megőrséire nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

A Galilei-kör.

Kevés becsületes ember neve jutott halála után olyan galád sorsra, mint a Galilei. Nem elég, hogy tisztos feje körül a hazug mesék légióját szőtték koszoruba; nem elég, hogy tudományos működését — melynek során minden emberi gyöngeségtől magyarázható hiúsága mellett is megmaradt egyháza engedelmis hű fiának — közönséges jászioszkárkodással akarnák lealacsonyítani. Az »*appur si muove*« meséjén régen túl van minden ember s még mindig akadnak, a kik ezzel riogalják a gyerekeket. Ez azonban mind csekélység ahhoz a merénylet-hez képest, hogy egy csomó zöld itjonec nem talált méltóbb cégért vallásgyűlölet-től és romboló dühtől átitatott egyesülethez, mint Galileiét.

Ugy tüntetik fel Galileit, mint a tudomány mártírját; pedig az nem volt. De bizony valóságos martirium az a megalázás emlékeztetére, hogy a Galilei-kör az ő nevét tüzte ki cégérül.

Ez a kör a jövő Magyarország gombatelepe. No nem kell mindjárt valami ártatlan gombára gondolni. Vannak olyan gombatelepek is, melyeket sürgősen és minél alaposabban kiirtani: közérdek.

A Galilei-körnek címzett gombatelep-

ről került ki a legujabb botrány. A napokban volt a József-műgyetem új épületének fölavatása és zászlószentelése. Természetes dolog, hogy a fölavatás szent misével kezdődött, hogy a tudomány új csarnokára Isten áldását kérték és hogy a magyar műgyetem lobogóján a Patrona Hungariae, Szűz Mária képe ékeskedett. Ez ellen most a Galilei-kör tiltakozni készül és tiltakozó felhívásában nem ártallja a következőket írni:

»Oltárt csempésztek a műgyetemre. A csufosan megbukott kereszt mozgalom rut alattomosággal üti fel újból a fejt és megfertőzni készül a munka és a kutatás tiszta levegőjét.«

Erre a hangra, a mely ebből a felhívásból pökhendiségével valósággal viselkedésbe hoz minden tenyeret, egyik indifferens fővárosi nagy napilap is azt írja, hogy »elvetemült.«

Az, elvetemült. Ilyen hangra más jelző nincs. »Csempészes«, »alattomoság«, amit ez a mindenféle szélről összehordott zug-kör a műgyetemi ünnep rendezőségére ráfog, mind olyan kifejezések, amiket egyházi aktusról még hitetlen ember sem merészel használni, ha egy csöpp tisztességérzet van benne. Ilyen szentség gyalázáshoz nem elég a hit hiánya; ide vagy a józan ész, vagy

a tisztesség utolsó szikrájának is a kiálása kell.

A szabad gondolat jegyében alakult meg ez a kör? Dehogy. A szabad káromkodás nevében. A munkát és a kutatást féltik? No ugyan gyönyörű az ő munkájuk, az ő kutatásuk. Az oltár helyébe szennyes gyűlöletet hordani, a kutatás cégére alatt hazugságokkal mételyezni meg a közéletet, első sorban az ifjúságot; ha ez is munka, akkor a Galilei-kör állítson szobrot Jáger Marinak. A méregkeverés egyforma, akár nyomtatott, akár kotyvasztott kuruzslással üzik, akár vénasszonyok, akár önző lélekspekulánsok üzik.

Ezeket a kóros kortüneteket egyszerűen mellőzni vagy gyöngédséggel legyezni: bűn volna a jövő nemzedék iránt. Hazugságokat, káromlásokat a tudomány komoly csarnokaiban megtűrni nem szabad. Irtani kell addig, míg el nem terjesztik alattomos spóráikat. Minden szellemi iránnyal lehet vitakozni, minden ellenféllel lehet harcolni. De aki káromkodással köszönt, az csak lebujszba való s aki méregpohárral közeledik legdrágább kincsünk, a nemzet ifjúsága felé, annak kezéből ki kell ütni azt a méregpoharat, hogy ő maga is utána guruljon. *

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Gyászjelentések.

Oscar Sabail de Sabailan, amikor a negyven éve felé közeledett, úgy találta, hogy beteg. Igen; nagyon beteg! Es mi a baja? Rejtély. Mije fájt? Semmijell! De mindegy, mégis borzasztó volt az állapota, tarthatatlan. Valóságos kinszenvedés!

Az orvosa így szólt hozzá: »Az idegek!« Es pár heti fekvést ajánlott neki. De a vízszintes helyzet sem gyógyította meg. Több tudós doktort konzultált — némelyik a hegyi levegőt ajánlotta, mások a lapályt, de megegyeztek abban, hogy a tengertől eltiltották. Beutazta a hegyvidéket és bejárta a síkságokat. De mindez nem használt. Visszatért Párisba, magára zárta ajtaját és szomorú emberi sorsunk telett komor elmélkedésekbe mélyedt. Majd végrendeletet készített és elrendezte a saját temetése menetét s részletesen írásba foglalta ebbéli kívánságait.

Földi hiúságának végmaradványa arra készítette, hogy meghagyja, hogy minden rokona részt vegyen a temetésen. Felsorolta névleg valamennyit és így igen hosszú listát állított

össze. Majd elküldte szolgáját, hogy vásároljon számára 300 darab gyászkeretes levélborítékot. Es ezekre a borítékokra hosszú órákon keresztül, hősiiesen írt sajátkezűleg neveket, utcákat, házszámokat. Midőn e munkát kimerülten bevégezte, lefeküdt és várta a halált. De nem halt meg.

Unakozott. Majd arra gondolt, hogy bizonyára el van már foglalva. Majd hirtelen felugrott fekvőszékéről és így beszélt magában:

— Az orvosok a hegyet ajánlották, aztán a lapályt — de sem a hegyiség, sem a lapály nem győzték le a bajomat. Diétát rendeltek, de az sem használt, a tultáplálás sem járt eredménnyel. Az orvosságok sokba kerülnek és keveset érnek. A csillapító és élénkítő szerek hatása kétségbeejtő. En nem kezelem magamat, én nem nyelek többé semmit; eszem, a mire épp kedvem van és a tengerre utazom.

Elutazott. A breton partvidéken, a hol már hajdan tartózkodott, vizionlatta azokat a halászokat, a kiket ő annak idején éjjeli utjaikba elkísért. Szívélyesen újra meghívták. Es mivel nem tudta megmagyarázni e derék embereknek, hogy épp oly gyógyíthatatlan, mint láthatatlan bajban szenved — hát elfogadta a meghívást.

A hajón szalonnát evett, pálinkát ivott és kevésbé türethetlennel tartotta a létet. Hónapok óta nem dohányzott.

A friss hal és a dohány illata egymásba vegyült, pompásnak találta és kísértetbe hozta. Akkor egyik matróztól kölcsön kérte a pipáját és miközben a holdat bámulta, nagy füstkarikákat eregetett. Majd elaludt a szabad levegőn, elingatták a hullámok. A hogy felébredt, erősebbnek érezte magát. Három napi ilyen életmód után testben felfrissülve, újra bizni kezdett, segített az embereknek munkájukban hálót vetni, hálót huzni.

Október elején visszatért Párisba, fekete volt, mint egy kalóz, szakállas, mint egy pézmaállat, tele akaraterővel, életkedvvel. Mindent megkivánt, mindent megemésztett, — szóval új ember lett belőle.

— »Az idegek!« — szólt az ámuló orvos. Aztán felkereste barátait. Mindannyian megfélekedtek róla, azt hitték, már meg is halt, Es multak a napok.

Egy napon, másfél évvel gyógyulása után, véletlenül kinyitotta íróasztala bezárt fiókját és borzongás futott át rajta. Meglátta a háromszáz gyászkeretes borítékot, amelyre hajdan az ő kezei írták a címeket s amelyeknek tartalma

Április 8-án nyílt meg

Kálmán és Kálmán

Egész éjjel francia és magyar konyha.

Nagy Sándor-utca 4. szám.

Erdélyi Borozója

Kitünő erdélyi

Szolid és előzékeny kiszolgálás. 285

Fővárosi mintára, pazar eleganciával berendezve! ■ ■

borkülönlegességek.

Nagy Sándor-utca 4. szám.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, május 10.

Kabos Ferenc alelnök egynegyed 11 órakor nyitja meg az ülést.

Bemutatja a Curia átiratát, mely szerint a **Muzslai Gyula** ellen emelt petíció elutasított.

Napirenden:

a földművelésügyi tárca

költségvetése folytatolagos tárgyalása.

Sümei Vilmos: Nem tartja jogosnak a lapok azon panaszát, hogy a földművelésügyi tárcának vitája igen hosszú. Magyarország lakossága három negyed részben földművelő nép s ez megindokolja a költségvetés tárgyalásának tartósságát. Nem tagadja, hogy a minisztert helyes célzat vezérelte a költségvetés megállapításának, de a 15 milliónyi többlet igen kevés. Ismerteti a székely kirendeltség működését, elismeréssel beszél ennek a szervezetnek munkásságáról, de az eredményről nincs teljesen megelégedve. Ennek az az oka, hogy a székely kirendeltség szervezése nem teljes; szükséges a kirendeltséghez szerves kiegészítő rész gyanánt egy ipari kirendeltséget csatolni. A vizierő fejlesztésének fontosságát hangoztatja s e célból a Sio csatorna szabályozását és a Maros hajózhatóvá tételét sürgeti. Nemcsak földművelésügyi, hanem ipari szempontból is fontos a vizügy rendezése. A Németországban alkalmazott völgyzárkák meghonosítása nagyon üdvös volna a viz ipari célból való felhasználására. Az erdélyi Gyilkos-tóra hívja fel a miniszter figyelmét s azt ajánlja, hogy nagy pisztráng tenyésztést létesítsenek ebben a tóban. A közbirtokosok sérelmeinek megszüntetésére közbirtokosági törvényt kell létesíteni. Helyesli a miniszternek azt az elvét, hogy a fürdők vezetése nem tartozhatik a kormány hatáskörébe, fontos feladata azonban a kormánynak, hogy fürdő-törvényt létesítsen. A miniszter működése és egyénisége iránt rokonszenvvel volna s csupán pártállása miatt nem fogadja el a javaslatot.

Batthyány Tivadar gróf: Összinté elismeréssel van a miniszter programja iránt, de pártállásánál fogva, s amiatt a túlzó takarékosság miatt, mellyel a földművelésügyi tárcák ja-

vaslatát megalkották, nem fogadja el a javaslatot. Huszár Károlyval polemizálva, kijelenti, hogy a magyar ipar csak gazdasági önállósággal lendülhet fel. A köztisztviselők helyzetének javítása nagyon sürgős-kérdés. Az erdőhivatalnokok státus rendezésében Tallián felfogását teszi magáévá. A gazdasági szaktudósítók csak kiváló szaktudású és lelkiismeretes embereket nevezzenek ki. A mezőgazdasági kamarák létesítéséről terjeszsen elő a miniszter minél előbb javaslatot. Vizügyünk rendezése, különösen a Sio csatorna hajózhatóvá tételére nagy szükség van. Nemzeti szempontból egy új közbirtokosság kifejlesztését látja szükségesnek. A pápi birtokokat és a hitbizományokat be kell állítani a szociális élet haladási vonalába. A parcellázási törvényjavaslat beterjesztését ajánlja. Új telepítési törvény szükséges. Huszár Károlyval polemizálva kijelenti, hogy a Justh párt és a szociálisták közt semmi szövetség vagy megállapodás nem történt, a szociálisták csupán támogatást kértek a párttól az általános választójog érdekében és a párt felajánlotta támogatását. Csak ebben a pontban van a partnak vonatkozása a szociálistákkal.

Vermes Zoltán: Hát a hazaszeretet tekintetében?

Batthyány Tivadar gróf erőiesen visszautasítja, hogy bárki bírálja az ő hazafiasságát.

Vihar Justhék ellen.

A mint Batthyány betejente beszédét, fellépett **Huszár Károly**, hogy személyes kérdésben válaszoljon Batthyáynak.

— Beszédében — ugymond Huszár — tudatosan támadta a Justh-pártot, mert képzelenségnek tartja, hogy egy magyar párt szövetkezzék a szociáldemokratákkal, a kik az állam, a vallás és a tulajdon intézménye ellen izgatnak.

Oriási zaj tört ki e szavakra Justhék nál. A Justh pártiak felugrottak helyükről és tiltakoztak Huszár szavai ellen. **Kun Béla** hangosan kiáltja:

— Mi az általános választói jogot akarjuk és a ki ezt komolyan akarja, az mindenkivel szövetkezik. Mi csak ezért szövetkeztünk a szociálistákkal.

Huszár Károly: Arról van szó, hogy egy nemzeti párt nem haladhat együtt a nemzetközikkkel.

Megállt. Még nagyobbra nyitotta szemét és egész arca egy kérdőjellel változott. Két nevetési roham között Sabail elmagyarázta:

— Látod? Nem érted? Ezek a meghívók a temetésekre, a gyászjelentésekre! Mindent előre elkészíttem, amikor azt hittem, hogy menthetlenül elvesztem... Véletlenül rájuk akadtam. Nézem, nézem és mit látok! A meghívottak... Ők haltak meg... Nem mind, de sokan... Mit szólsz hozzá?

Florentin, aki okos volt és józan, szintén nevetett. Azonban kissé nyugtalanul legeltette tekintetét a nagy csomó borítékon:

— Nos és én? Engem is meghívtál?

— Ó nem, téged nem. Gondoltam, te a nélkül is eljöttél volna.

— Jobb és így — mondta megnyugodva Florentin.

Azontul minden évben december 31-én **Oscar Sabail de Sabailon** kinyitja fiókját és mindig nagy megelégedéssel nézi égig a megcimzett borítékokat. És örül és nevet és kacag és pukkan. És mivel bebizonyított tény, hogy a jókedv biztosítja a fiatalságot és a hosszú életet, meglehet, hogy történetünk hőse, ki jókedvűen látja embertársai halálát, száz évesnél is idősebb lesz.

Maurice Montégut.

Ráth Endre: Az általános választói jog kivívása nemzeti érdek.

Polónyi Géza: De ezt csak hazafias alapon lehet megcsinálni!

A Justh-pártiak felugrottak helyükről és fenyegetőleg fordultak Polónyi felé.

— Ne bocsásd meg sorainkat! Új más-hová! Közöttünk nem lehet ilyen nézeteket vallani.

Polónyi Géza: Arról van szó, hogy magyarok vagyunk e vagy sem.

Gróf Batthyány Tivadar: Ne tanitson bennünket hazafiasságra!

Sümei Vilmos: Hát mikor a horvátokkal és a szerbekkel paktált!

Polónyi Géza (Sümeihez fordulya): En a vezérőrbizottság megbízásából tárgyaltam.

Huszár Károly fentartja a miket mondott és betejente szavait. A Justh-párt tüntetőleg tapsolt Batthyáynak, mire az elnök felfüggesztette az ülést és közölte, hogy szünet után Szmeccsányi fogja megindokolni a törvényjavaslatot.

A folyosón

A folyosóra érve, a képviselők izgatottan tárgyalták az üléssteremben történeteket. Több csoport verődött össze, a melyekben mindenki a maga pártállása szerint kommentálta Huszár felszólalását. Az egyik csoportban **Polónyi Géza** azt fejtegette, hogy hazaárulónak, nemzetközinek nem ad választói jogot és **Károlyi Mihály** élénken helyeselt neki.

Egy másik csoportban **Györffy Gyula** azt magyarázta, hogy ő is Polónyi álláspontján van, pedig ő régebb híve az általános választói jognak, mint a Justh-párt sok tagja, de tudni akarja, hogy milyen lesz az az általános választói jog, mert hazaárulónak nem ad ilyen jogot. Egyébként a magyar nép zömének nem is kell az általános választói jog.

Szünet után

A vihar szünet után is tartott. **Szmeccsányi György** javaslatának indokolásánál a **Lévay**-esetet hozza fel. Itt olyan erkölcsi inkompatibilitásról van szó, amilyenre még nem volt eset a Házban.

— Rendre! Ki vele!

Az elnök rendreutasítja Szmeccsányit.

Szmeccsányi végül kérte javaslatának elfogadását.

Héderváry bár nem tartja szükségesnek, hogy Szmeccsányi javaslatára felszólaljon, mégis megjegyzi, hogy nem tartja szabályszerűnek, hogy egy olyan bizottság határozatát hozták a ház elé, melyet nincs jogában felülbírálni az országgyűlésnek. Kéri a javaslat elvetését.

A Ház a Szmeccsányi javaslatát nagy többséggel fogadta el.

Huszár Károly az osztályorsjátéknál tapasztalt visszaélések miatt interpellál.

Lukács László kijelenti, hogy az ügyet, bár az még bírói eljárás alatt áll, meg fogja vizsgálni és mint eddig, ugy ezután is szigorú megtorlást fog alkalmazni a visszaélőkkel szemben.

Az ülés 2 órakor ért véget.

Megváltozott a király programja.

A jövő hónapban tartják **Walsee**-ban a családi eseményt és a király is oda fog utazni, hogy **Mária Valéria főhercegné** tizenegyedik gyermekének keresztelőjén ott legyen. A legújabb rendelkezések szerint a király **Walsee**-ből ismét **Budapestre** fog utazni és a magyar fővárosból megy nyári tartózkodásra **Ischlbe**.

Midőn a tisztelt vevőközönség eddigi szives pártfogásáért hálás köszönetemet fejezem ki, kérem ugyanazt a jövőben is, — részéről ezután is szigorú elvem marad a pontos és lelkiismeretes kiszolgálás. Kiváló tisztelettel

Strohmayr Pál

Nagyvárad, Bémer-tér.

Üzletáthelyezés!

Van szerencsém a tisztelt vevőközönséget értesíteni, hogy a Szent László-tér
:: Kishidfőnél 9 éve vezetett ::

vászon és fehérnemű üzletemet

folyó évi február 1-től a tuságos házbéremelés miatt a Bémer-téri gyógyszer-tár mellé, a volt Hegedűs János-féle üzlet-helyiségbe helyeztem át.

Midőn a tisztelt vevőközönség eddigi szives pártfogásáért hálás köszönetemet fejezem ki, kérem ugyanazt a jövőben is, — részéről ezután is szigorú elvem marad a pontos és lelkiismeretes kiszolgálás. Kiváló tisztelettel

Strohmayr Pál

Nagyvárad, Bémer-tér.

Nem vált be az új rend a piacon.

A tejellátás kérdése.

Nagyvárad város lakás- és élelmezésügyi bizottsága tegnap délután ülést tartott, amelyen a főkapitány azon meglepő jelentést tette, hogy az új piaci rend, amelyvel az elővásárlás korlátozva lett, nem vált be s a szabályrendelet felfüggesztését javasolta. Mióta az új rend bejött, az élelmiszerek nem lettek olcsóbbak, sőt megdrágultak.

A főkapitány bizonyára hiteles adatok után tette meg jelentését, de azt különbségnek tartjuk, hogy a gazdasszonyok másként beszélnek.

Mindenesetre a kérdés megérdemelné, hogy mélyebben kutassák, valóban az elővásárlás korlátozása okozta-e a piac drágulását.

Az ülésen Gerő Armin főkapitány elnökölt s a tagok nagy számmal voltak jelen.

Első sorban a piaci szabályrendelet ügyében tett jelentést az elnök. Jelenti, hogy a piaci árak nem estek a szabályrendelet életbe léptetése folytán, sőt emelkedtek. Az új szabályrendelet tehát nem hozott javulást. Panaszoknak a termelők is, a kofák is károsodtak. Mivel a szabályrendelet nem vált be, tanácsos lenne azt felfüggeszteni. Az elővásárlást legalább is reggel 9 órától, reggel 7 órára kellene leszállítani, ha egyes pontokra fentartják is a szabályrendeletet. De a tarthatatlan piaci állapotok miatt a szabályzat időleges felfüggesztése volna a legcélszerűbb.

Balogh Döme, az elővásárlás eltöltésének régi híve, pártolja a főkapitány indítványát. A szabályrendelet legnagyobb hibája, hogy erősen sújtja a helybeli kofákat.

Dr. Agoston Péter rámutat, hogy a külváros közönsége a vámoknál szerezte be szükségletét, s ezek most a szabályrendelet miatt nem jutnak olcsón élelmiszerekhez. Tényleg hibás a szabályzat, de még nincs itt az ideje a felfüggesztésnek. 4—6 heti tanulmányozást ajánl.

Gerő Armin azt véli, hogy a 4 hét alatt nagyon megrosszabodnék a piaci állapot. Szeged, Pozsony hasonló tapasztalatok alapján egy hét alatt eltörtülték a szabályrendeletet. 270 család él Nagyváradon kotaságból.

Löwenstein Zsigmond kívánja, hogy mielőbb terjesszék a tanács elé a főkapitány javaslatát.

Weisz Lajos szintén a szabályrendelet felfüggesztése mellett szólalt fel.

Horváth Géza gyakorlati példákat hoz fel a felfüggesztés szükségessége mellett.

A főkapitány hozzájárult az elnökölt főkapitány javaslatához.

A tej-ellátás kérdése.

Ezután dr. Edelmann Menyhért, a gyermekmenhely igazgató főorvosa terjesztette elő nagy gonddal összeállított memorandumát a tej-ellátás kérdéséről. Ebben kifejti a tejnek, mint tápláléknak fontosságát, amely aránylag olcsó s erős eszköz az alkohol elleni küzdelemben. De legkönnyebben hamisítható a tej. Azonkívül behurcolják vele a fertőző betegségeket. Ezután fejtegeti részletesen, hogy a tej-ellátást hatósági uton kellene eszközözni, de míg ez keresztülvihető, szövetkezeti uton lehetne a tej-ellátás kérdését megoldani, szigorú hatósági felügyelet mellett. Legveszedelmesebbek a kis elárúsítás és a házalás a tejjel. Ezek eltávolításának lennének. Esetleg a Bihar megyei Gazdasági

Egyesület bevonásával lehetne egyesíteni a megyei tejtermelőket. Siker akkor lenne, ha a megyei hatósággal karöltve oldanák meg a kérdést. A szakbizottság kötelessége, hogy ezt a fontos kérdést napirenden tartsa.

Gerő Armin elnök, a bizottság nevében köszönetet mondott az érdekes memorandumért.

Kovács Kálmán állatorvos szólott szakszerűen a kérdéshez.

Dr. Agoston Péter egyenesen a hatóság feladatának tartja a tejkérdés megoldását.

Többek hozzászólása után a szakbizottság abban állapodott meg, hogy a hatósági tej-ellátás közóhaj s azt ajánlja a tanács figyelmébe.

A trónörökös Pétervárra utazik. Mikor Ferenc Ferdinánd trónörökös Budapesten váratlanul kihallgatáson jelent meg a királynál, a bécsi, budapesti és a külföldi lapok különféle képp magyarázták ez audiencia jelentőségét. A londoni Daily Telegraph mai száma bécsi forrásból azt a hírt hozza, hogy az audiencia külpolitikai kérdéseknek szól. A trónörökös — írja a londoni lap — mostanában fokozott érdeklődéssel foglalkozik a külpolitikai kérdésekkel és jelentékeny részt vesz azok intézésében. Mostani audienciáján azt a kívánságát fejezte ki a király előtt, hogy a monarchia igyekezzék minél előbb a legszorosabb viszonyt létesíteni Oroszországgal és e célból Péterváron tegye meg a szükséges lépéseket. Ezzel hozzák összekötésbe azt a hírt, hogy a trónörökös legközelebb Pétervárra utazik. Ugyanekkor hangoztatta a trónörökös azt is, hogy kívánatos volna egy olaszországi látogatás is, hogy a hármasszövetség e tagjához való viszonyunkat szorosabbá tegyék.

A Ház ülészakának meghosszabbítása. Khuen-Héderváry miniszterelnök a Ház ülésének egy órával való meghosszabbítását szándékozik javaslatba hozni a képviselőház egyik legközelebbi ülésén. A ma délután összeülő minisztertanács fog dönteni ebben az ügyben. A miniszterelnök azzal indokolja szándékát, hogy a költségvetési vita igen elhúzódik; még öt tárca van hátra, amelyek oly rendelkezéseket tartalmaznak, amelyeknek gyors letárgyalása állami érdek. Az ilyen indítványt a házszabályok szerint mindig az ülés végén teszik s vita nélkül egyszerűen szavazással határoznak.

Affér a képviselők között.

Budapest, május 10.

Szmrecsányi György beszéde után, ma a Házból való távozás alkalmával, Károlyi Mihály gróf és Nagy Sándor között heves szóváltás keletkezett, amiatt mert Nagy azt hangoztatta, hogy annak idején Károlyi Sándor is árusított telket a kormányoknak. Károlyi provokálta Nagy Sándort, azonban az ügy békésen nyert elintéztést.

Tavaszi ujdonságaim
CIPŐ, KALAP
és úri divatcikkekben megérkeztek
REICHARD áruháza

UJDONSÁGOK.

* **Esperesi gyűlés.** A nagyvárad központi esperesi kerület papsága tegnap tartotta tavaszi gyűlését a Nagyvárad szomszédságában fekvő monumentális templomáról híres *Ujpalotán*. A gyűlést a kerületi-esperes dr. *Vucskics Gyula* vezette s részt vettek *Imrik Zoltán*, *Richter Jenő*, *Hamernyik Sándor* plébánosok, *Makay József* papnöveldei aligazgató, dr. *Lestyán Endre* papnöveldei spirituális, P. *Ganruder Isaurus* és P. *Hencz Aurél* kapucinus atyák és *Csernay Géza* káplán. A gyűlést szent mise előzte meg, mely után a tavaly renovált és festett szép templomból a plébánia lakba tértek. A gyűlés örömmel és hódolattal köszöntötte az egyházmegye új főpásztorát, *Széchenyi Miklós* grófot, kinek üdvözlő sürgönyt küldtek. Majd jegyzőkönyvileg megköszönték *Fetser Antal* vikáriusnak, hogy oly kiváló módon viselte gondját az egyházmegyének a három évi interregnum alatt. A gyűlés folyamán dr. *Lestyán Endre* nagy sikerrel fejtegette a lelkipásztorok és hitoktatók teendőit a gyermekek első áldozásánál a legujabtpápai körlevél értelmében. A folyó ügyek elintézésével véget ért a gyűlés, a kerületi paptársak fehér asztalhoz ültek, melynél a szives házigazda emelt poharat új püspökünkért.

* **A mai városi közgyűlés.** Ma, csütörtökön délután tartja meg Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága május havi közgyűlését. Az első nap nagy részét a különböző választások foglalják le s így a következő napokra is marad bőven elintézni való. — A függetlenségi párthoz tartozó városatyák tegnap este értekezletet tartottak, amelyen a városi gyűlés elé kerülő ügyeket beszélték meg. A választásokat nyílt kérdésnek hagyták az egész vonalon. Felmerült itt is, hogy a pályázó tisztviselők felkeresik s pártfogásukat kérik a városatyáknak. Erre nézve abban állapodtak meg, hogy hivatalos kommunikét bocsátanak ki, amely szerint a függetlenségi párthoz tartozó városatyák, mint már évekkel ezelőtt tették, kijelentik, miszerint a pályázó tisztviselők látogatását nem kíváuják s nem várják, mert a városi ügykezelésre károsnak, a városatyákra terhesnek, a pályázókra nézve pedig lealázónak tartják azt. Kérik, hogy a jövőben a pályázók irásban jelentsék be az elnökségnek, hogy minő állásra pályáznak s az elnökség informálja a párthoz tartozó városatyákat. — A Betterment szabályrendeletnél a Betterment bizottság fenntartását kívánják. — A köztisztviselési szabályrendeletet elfogadják, de a házikézelést kívánják. A többi tárgyakra nézve elfogadják a tanács javaslatait. — Végül elhatározták, hogy felszólalnak a választók névjegyzékének hibás összeállítására miatt.

* **Birói kinevezés.** Ötletsége, a király *Maróczy János* nagyvárad kir. törvényszéki jegyzőt a nagyvárad kir. törvényszékhez, *Irányi János* törvényszéki jegyzőt a berettyóújfalui járásbíró-sághoz, *Nyusztay Béla* törvényszéki jegyzőt pedig a békési kir. járásbíró-sághoz albirákká nevezte ki. Az új bírák kiváló szorgalmi tisztviselői voltak a nagyvárad királyi törvényszéknek és a birói kinevezésre munkásságukkal már rég érdemeket szereztek. Kinevezésük mindentűt őszinte örömet keltett.

* **Rendkívüli közgyűlés a vármegyén.** Bihar vármegye törvényhatósága e hó 17-én rendkívüli közgyűlést tart. A közgyűlésen fogják betölteni az Andaházy—Szilágyi-féle

alapítványi helyeket, melyekre *Jenőcsky Dénes* Gyula nevű és *Futó József* Barna nevű fia pályáznak. Ugyancsak ekkor fogják betölteni a *Buttler János*-féle alapítványi helyet is, melyre egy pályázat érkezett be. A rendkívüli közgyűlés foglalkozik a kereskedelmi miniszternek közutakra vonatkozó leiratával. A gróf *Széchenyi Miklós* megyés püspök beiktatásának ügye is tárgyalás alá kerül. Különösebb érdekessége lesz a közgyűlésnek még a *Köröskaszárnya* értékesítésének ügye, mellyel kapcsolatosan az új megyeháza is szóba fog kerülni. Az igazolványos altisztek kinevezése ellen szintén állást fog foglalni a közgyűlés.

* **A miniszter elismerése.** *Miskolczy Ferenc* dr. főispán tegnap tudatta az alispánnal, hogy *Erdélyi János*, belényesi gazdasági tudósító távozása folytán, a földmívelésügyi miniszter elismerő oklevelet adott a tudósítónak, ezen a téren kifejtett buzgó működéséért.

* **Ahol nem akarnak végrehajtani.** Nagyszalontán tudvalevőleg *Tömö Gyula* városi iktató 1504 koronát sikkasztott. Tekintettel arra, hogy *Tömöknek* semmiféle vagyona nincs, amelyből fedezni tudná a hiányzó összeget és mert a sikkasztás miatt a nagyszalontai előljáróság tagjai felelősek a nem kellőleg eszközölt ellenőrzés miatt, a vármegye törvényhatósága a mulasztó előljárókat kötelezte a pénz megtérítésére. Az előljáróság tagjai ellen el is rendelték a végrehajtást. Mikor kiosztották az esküdteknek a végrehajtás ügyét *Fónagy István* esküdt kijelentette, hogy nem hajlandó a végrehajtást fogantositani. Később kiderült, hogy az esküdtek mindnyájan fogadalmat tettek, hogy nem fogják végrehajtani a pénzeket, mert ők esküdt társaiknál nem fognak licitálni. Egyidejűleg kérvényt adtak be az előljárók a képviselőtestülethez, hogy az elsikkasztott pénzt a község pénzéből fedezzék. Az esetről tegnap tett jelentést a nagyszalontai főszolgabíró az alispánhoz.

* **Délelőtti hivatalos idő a város-házán.** Ezek óta Nagyváradi városánál a három nyári hónapban: június—augusztusban a hivatalos órák csak délelőtt tartottak. A városi tanács tegnap foglalkozott ezzel a kérdéssel s kimondotta, hogy ez évben május hó 15-től szeptember 15-ig tehát négy hónapon át a hivatalos órákat a városházán reggel fél 8-tól délután fél 2-óráig tartják meg. Az új hivatalos idő azonban a bizottsági üléseket nem érinti, mert ezek továbbra is délutánokon tartatnak, tekintettel a bizottsági tagok délelőtti elfoglaltságára.

* **Elütötte a villamos.** Tegnap délután fél három órakor *Kovács Sámuel* 82 éves magánzót a Szacsavay-utca 30. számú ház előtt, a 4. számú villamoskocsi elütötte. *Kovács* az utca tulsó oldalára akart menni és ép abban a pillanatban ért oda a villamos, amikor az agastyán a sinek közé lépett. A gyorsan haladó villamoskocsi messze ellökte a szerencsétlen öreg embert, aki fején súlyosabb természetű sérülést szenvedett. A mentők *Kovácsot* a biharmegyei kórházba szállították.

* **Tévedés egy pályázat kiírásánál.** Nagyváradi városa pályázatot írt ki az ujonnan szervezett árvaszéki ülnöki állásra s a választás a ma délutáni városi közgyűlésre van kitűzve. A pályázat azonban tévesen lett kiírva, mert 3600 korona fizetés helyett 4000 koronára hirdették meg az állást. Mint halljuk, most úgy akarják a hibát helyrehozni, hogy ma nem ejtik meg a választást, hanem új pályázatot hirdetnek s ezt az árvaszéki ülnöki állást is a június havi közgyűlésen töltik be a *Sztarill János* halálával megüresedett másik árvaszéki ülnöki állással együtt.

* **Simon János törvényszéki bíró halála.** Részvétellel értesülünk, *Simon János* kecskeméti törvényszéki bíró haláláról. Az elhunyt nagyváradi származású, néhai *Simon János* volt itteni hegybíró fia, aki iskoláit a nagyváradi iskolákban végezte s édesanyja jelenleg is itt él. A még életerős, alig 46 éves férfi szervezetét súlyos kór támadta meg, amelynek gyógyítása végett Budapestre utazott, ahol operálták. Az orvosi tudomány azonban nem tudta megmeníteni. Pár évvel ezelőtt mint karcagi járásbíró, neveztetett ki a kecskeméti törvényszékhez bírónak. A derék férfi holttestemét Nagyváradra szállították s tegnap délután a nagyváradi vasútállomáson *Imrik S. Zoltán* plébános beszentelte és a nagyváradi-olaszi temetőben helyezték örök nyugalomra. Az állomáson a gyászszertartás után egyik kecskeméti bíró szép beszédben vett búcsút kártársai nevében az elhunytól.

* **Ahol nem parancsol a vármegye.** Erdekes iratváltás folyik már hónapok óta a katonai parancsnokság és a vármegye között. Az iratváltásra egy közlegény szolgált okul, aki *Kismarján* borközi állapotban garázdálkodott. A legényt *Nagy Sandornak* hívják. Nagy a sorozás előtt több társával egyetemben *Kismarján* oly botrányos magatartást tanúsított, hogy a szalárdi főszolgabíró 20 korona pénzbüntetésre, esetleg 1 napi elzárásra ítélte a legényt. Nagy a katonasághoz vonult be és ezére a főszolgabíró az ítéletet végrehajtás végett áttette a debreceni honvédkiegészítő parancsnoksághoz. A parancsnokság visszatette az ügyet a főszolgabíróhoz, mert nem talált semmi alapot arra, hogy a büntetést a katonaság végrehajthassa. A főszolgabíró erre visszárt a katonasághoz, hogy a miniszter 65000—909 számú körrendelete értelmében a katonaság köteles az ítéletet végrehajtani. Erre a parancsnokság ismét visszárt, hogy küldje meg a főszolgabíró a hivatkozott körrendeletet. Végre a főszolgabíró megunt a dolgot és az alispánhoz tett jelentést. Az alispán viszont a belügyminiszterhez tett panaszt. A miniszter utasította a vármegyét a 65000 sz. rendelet értelmében való eljárásra. A vármegyén már nem utolsó dolog a panaszolt ügy, mert éppen legutóbb a sorozások alkalmával a katonaság oly feltűnő magatartást tanúsított, hogy az mindenütt megütközéssel találkozott. A katonaság magatartása miatt a vármegye panaszt fog tenni a hadtestparancsnoksághoz.

* **Közveszélyes gazda.** A derecskei főszolgabíró tegnap panaszt tett az alispánhoz *Alexi Lajos* hosszupályi gazda ellen. A panasz szerint *Alexi* fegyvertartási engedéllyel rendelkezik, sőt vadászati engedélye is van, azonban ezeket az engedélyeket embervadászatra használja. Ha ugyanis a gazda többet talál inni a hegylevéből, ami nem is olyan ritka dolog, akkor lelővéssel fenyeget meg mindenkit. Megtörtént már, hogy rá is lőtt valakire *Alexi*, azonban a golyó nem talált. A főszolgabíró javasolja, hogy ettől a közveszélyes vadásztól vonja be az alispán az engedélyeket.

* **Revolveres botrány egy zugukrászdában.** Tegnap este 11 óra tájban *Tolna János* kert utcai kétes hírű zugukrászdájába bement *Schmidt János* csizmadia mester s a külső teremben ült le. Sört rendelt és ivott. Megérkezése után *Mogyorósi János* mázoló mester ült az asztalához. Ejjél tájban mindketten bementek egy külön terembe, ahol tovább ittak. Reggel 5 óra tájban *Mogyorósi* számláját kifizetvén *Schmidt* is kifizetett 13 koronát, de az ezután rendelték *Tolna* előadása szerint nem akarta kiegyenlíteni. Kijelentette, hogy abban az esetben, ha megütnék, *Tolna János* meglakoltatja. Erre a kijelentésre *Papp Julianna*

pincérleány sörös üveggel karjára vágott, a sörös üveg elört és szilánkjai *Schmidt János*ot megsérelmezték. Ezután *Schmidt János* a cukrászdából eltávozott, hazament, forgópisztolyát megtöltötte. Visszamenve a cukrászdába, *Tolna* feleségétől egy pohár pálinkát kért s mikor *Tolna* fizetés közben felé jött, körül-belül három lépésnyiről pisztolyával egy lövést tett *Tolnaira*, mely azonban az óraláncra megakadt. *Schmidt* az eset után a rendőr posztnál önként jelentkezett, aki a rendőrkapitányi hivatalhoz előállította, ahol előzetes letartóztatásba helyezték. Ep ideje volna, hogy a rendőrség megvonná az ipart az ilyen cukrászda nevet viselő éjjeli mulatóhelyektől, ahol a bevetődő vendégeket megsarcollják. A *Polgárgazgatóság* figyelmét is felhívjuk ezekre a zügukrászdákra s elvárjuk, hogy az italmérési engedélyeket mindazoktól a helyiségektől megvonják, ahol az erkölcsstelségnek melegágyai vannak, mert fontos közérdeket képez, hogy a város megtisztuljon az ilyen zughelyektől.

* **Életunt fiu.** Tegnap este 9—10 óra között *Máté Józsefné* közölte *Könyves Károly* rendőrrel, hogy fia *Máté József* öngyilkosságot akart elkövetni. *Könyves Károly* az öngyilkos jelöltet anyja kertjében megtalálta és öngyilkosságában meggátolta s a zsebükkel együtt a kapitányi hivatalhoz előállította.

* **Meglopták.** *Löwy Albert* panaszt tett a rendőrségen, hogy mellény zsebéből fekete színű pénztárcáját 120 kor. tartalommal együtt ismeretlen tettes ellopta.

* **Vasuti átjárók átalakítása.** Az államvasutaknak a nagyváradi és váradvelencei vonalán sok nehézséget okoz, hogy több helyen pályaszinben vannak hegyi és országutak átvezetve, s ez által a szabad forgalom nagyon meg van nehezítve. *Gerliczy-utcánál*, mivel ez az átjáró még a területi határon belül keresztezi a vasutat, nagyon nehéz a helyzet megváltoztatása. Az államvasutak akként akarják a kérdést megoldani, hogy a vasut mellett jobbra mintegy 150 méterre, a sinekkel párhuzamosan olyan emelkedései építik az utat, hogy ott felüljárón jutna át a forgalom a másik oldalra, ahol ugyan olyan hoszban essél jutna a kiindulási ponttal szemben, a sineken túl levő oldalra. A város főmérnöke ezt a megoldást megfelelőnek találja, ha az utat az államvasut építi ki. A gyalogközlekedésre azonban egy lépcsős átjárót kíván *Gerliczy-utcával* szemben. A kolozsvári-utcai utátjárónál szintén két oldalt futó uttal akarja a vasut megoldani a kérdést. A főmérnök ezen megoldást is helyesli, de a gyalogközlekedésre itt is egy repülő hidat kíván.

* **Pokrócokat lopott.** Tegnapra virradó éjjel *Könyves Károly* rendőr előállította *Aranyi Gergely* hely és foglalkozás nélküli kocsiist, aki az *Ujvilág* kávéház előtt három darab lópokrócot akart a bérkocsisoknak eladni. *Aranyi* a pokrócok holszerzésére nézve azt adta elő, hogy azokat, mivel sem pénze, sem ennyivalója nem volt, a tegnapi napon este 8 órakor a *Kolozsvári-utcán* egy urasági ígás kocsirol lopta.

x **Vadászok figyelmébe.** Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy *Rákóczy-ut* *Moskovits* palotában egy modern fegyverüzletet nyitottam, hol mindennemű fegyverek, revolverek és töltények kaphatók. Fegyvereket szakszerűen javítok. *Ladányi József* puskaműves és fegyverkereskedő. A vadászati évad vége felé közeledik. Felhívom a fegyvertartók figyelmét, hogy fegyvereiket javítás végett bizalommal hozzák műhelyembe. M. kir. löporáruda. Telefon 269.

Double-kelme
 újdonságok
FLEGMAN
 cégnél, Bémer-tér.
 128

x Néhai főtiszt-legendő **Makutz Ernő** theol. könyvtárát míg a készlet tart *olcsón* ki-árusítom. Benkő A könyvkeresk. Rákóczi-ut 10

Ifj. Rimanóczy Kálmán
 műbutorgyára
 Városi raktár Fő-u., Rimanóczy-palota.

Állandó butorkiállítás. Egyes butor-darabok avagy egész lakásberendezé-
 sek, iparművészi tervezések és költ-
 ségvetések díjmentesen eszközöl-
 nek. Új szerkezetű service-asztalok
 mahagoni, palisander és citromfából.
 A Zsolnay-téle gyárak kizárólagos kép-
 viselete, eredeti gyári árak mellett.

x **Stern a villamos** a javított dr Just Wolfram égőket (hisz már más nem is létezik) 20 gyertyától 50 gyertyáig szombat esti fél 7 órától vasárnap délelőtt 10 óráig Korona 2.50-ért árusítja, nagyobb vételnél engedmény. Elvállal szakmájához tartozó mindennemű vil-
 lamos világítási, villamos jelző csengő, telefon és villámhárító munkákat a legolcsóbb áron. Bémer-tér. Telefon 556.

Törlesztéses kölcsön:
 Feltételek:
Teljes árfolyam
5.65 annuitás.
LÁSZLÓ ERNŐ
 bank és kereskedelmi irodája
 Nagyváradi. Lévy-palota,
 Ezredévi emlék-tér sarok.

CZAPFALVI JÓZSEF
 mázó, épület és butorfestő
 Nagyváradi, Nagy Sándor-utca 11 szám.
 Helyi és vidéki telefon szám: 1001.

Elvállalok minden e szakmába vágó mun-
 kát u. m.: fa- és márvány utánzat készítését,
 épület, üzleti, kávéházi és gyógyszerári be-
 rendezések és butorok festését, kerli butorok
 zománcozását és porcellán utánzat. Vidék
 megrendeléseket a legpontosabban készítek
 Tisztelettel
 358 Czapfalvi József

Értesítés.

Van szerencsénk a mélyen tisztelt háztulajdo-
 nos urak becses tudomására hozni, hogy
Óváry Lajos kályhás üzletét
 átvettük s az eddigi szolid alapoztatjuk
ÓVÁRY TESTVÉREK
 cég alatt.

Kiváló jószágú modern és izléses kályháinkkal,
 pontos kiszolgálással és becsületes munkával óhaj-
 tunk továbbra is mélyen tisztelt megrendelőink elis-
 merését kinyerni s a boldogult elődünk által szerzett
 bizalmat továbbra is fentartani. A legdivatosabb és
 legegyszerűbb :: ::

cserépkályhák
 állandóan raktáron vannak.

Javítási munkák a legrövidebb idő alatt eszközöltnék.
 Nagybecsű megrendeléseiket kérve, vagyunk tisztelettel
Ováry Testvérek kályhás iparosok
 (Óváry Lajos utódai).
 Csengeri-utca 27. szám.

x **Álmatlanság** ellen a »Certus« a leg-
 jobb, mert nemesek a poloskát, de a petéket is meg-
 öli. Angol készítmény 80 fillér. Kapható: az Uj-
 városi drogueriában. 22

Kolosváry Sándor
 ékszerész, arany és ezüstműves üzletét

folyó év május 1-én áthelyezi
 míg az építkezés tart Nagy-
 váradi, Rákóczi-ut 5. sz. Veiszlovits
 házba, az Orsolya zárda templomával
 :: szemben. ::

Vas és rezbutor **gyári raktári**

Székrenyő 3 matracca 19 korona
 Sodronybetűt 10 korona
 Rézkarniss 5 korona
 Gyermekegy 24 koronától feljebb, kapható
Kohn Adolf
 vaskereskedőnél Nagyváradi, Kossuth-utca
 10 sz. Telefon 636.
 Tanuló fizetéssel felvétetik.

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Csütörtök: Nagymama. (Gyöngyi Jolán fel-
 léptével.)
 Péntek: Varázskeringő. (Gyöngyi Jolán
 felléptével.)
 Szombat: Miliárdos kisasszony. (Gyöngyi
 Jolán felléptével.)
 Vasárnap délután: Bob herceg, este: Falu.
 (Móricz Zsigmond új darabjának bemutatója.)

Gyöngyi Jolán vendégestéi. Ma csüt-
 törtökön este lép fel először Gyöngyi Jolán, a
 Szigligeti-színház legújabb vendége, a »Nagy-
 mama« Mártája szerepében. Gyöngyi Jolán ma
 egyike azoknak a ritka szubret-tehetségeknek,
 akikben minden feltétel meg van arra, hogy
 rövid időn belül a főváros első operett prima-
 donnái közé emelkedjenek. Apja, ma is még
 az ország egyik legkedveltebb komikus jellem-
 színésze, Gyöngyi Izó nevelte a színi pályára
 és a kitűnő tanítómester keze alatt a kis szí-
 nészlányból elsőrangú művészerő fejlődött.
 Haugja, temperamentuma, fiatal üdesége, szép
 beszéde, finom játékmodora egyaránt a leg-
 jobb színpadokra képesítik. Gyöngyi Jolán hol-
 nap a »Varázskeringő« Helén hercegnő-jét,
 szombaton a »Miliárdos kisasszony« Bett-
 sy-jét játsza. A három operett már egy éve nem
 volt műsoron a nagyváradi közönség előtt és
 így a reprizük kettős érdekességgel, újság ere-
 jével hat.

A Falu premierje. Vasárnap este lesz
 a szezon leghatásosabb három kis magyar szin-
 művének, Móricz Zsigmond Falu cím alá fog-
 lalt egyfelvonásainak bemutatója. Móricz Zsig-
 mond mindazt, amit ez az egész különös iro-
 da mi műfaj formailag megkövetel, azt öntu-
 datian bájjal és tunatos biztossággal adja meg
 minden szavában. — A Magyarosan arról
 szól, hogy a falusi tanítót a községi tanács
 személtára meggyilkolja a kovács, a kinek
 leányát elcsábította. Az annakdota pointjét a
 kurátor mondja ki: »Most pedig megint me-
 hessünk a törvényre tanuskodni!« A másik
 mese, Mint a mezőnek virágai egy házaspár-
 ról szól, akik válópört indítottak egymás ellen.
 A jegyző most adja tudtukra, hogy a pör ki-
 vánságuk szerint betegeződést nyert. A dolog
 ötlete pedig az, hogy ez a jó pár egy pillá-
 natig sem élt külön, hanem boldog együttes-
 ben várták a pör végét. A Kend a pap? há-
 rom mesének egybefoglalása egy pont körül.
 Ez a pont a pap prédikációja, aminek hatása
 alatt a papné el akar válni az urától, a juhász
 felesége meg éppen ellenkezőleg, ugyanezen
 beszéd hatása alatt visszatér faképnél hagyott
 férjéhez. A féltékeny öreg tanítóné szintén
 válni akar urától. Nagy perpatvarok után a
 szorongatott lelki atya egy ötlettel segít magán
 és monstre kibékülést rögtönöz.

EGYESÜLETEK.

A Kath. Kör választmányi ülése. A
 nagyváradi Katolikus Kör igazgató választ-
 mánya ma, csütörtökön, május 11-én este fél 7
 órakor saját helyiségében ülést tart.

TANÜGY.

A nagyszalontai polgári iskola. A
 nagyszalontai polgári leányiskolát tudvalevőleg
 az ottani polgári kör tartja fenn, azonban a
 kör nem rendelkezik oly nagy anyagi erővel,
 hogy a polgári iskolát a törvényes követel-
 ményeknek megfelelően fejlessze. A törvény-
 hatóság emiatt kötelezte a községet, hogy a
 saját költségén építsen fel polgári iskolát. A
 községnek ez az építkezés óriási kiadást jelen-
 tett volna, ezért úgy segített az ügyen, hogy
 szerződést kötött a polgári körrel, melynek
 értelmében a község 3000 koronát fizet a kör-
 nek, s viszont a kör köteles az iskolát meg-
 felelő módon felszerelni. A szerződés tegnap
 érkezett le a miniszteriumból kisebb módosi-
 tásokkal. Végre az iskola ügye egy évre el-
 van intézve.

A Kath. Iskolaegyesület közgyűlése. Az Országos Katholikus Magyar Iskolaegyesület, mely gróf Széchényi Miklós nagyváradi püspök, v. b. t. t. és gróf Zichy János v. b. t. t. védő-elnökök vezetése alatt áll, f. évi május hó 11-én délelőtt fél 11 órakor tartja évi közgyűlését Budapesten a Szent-István-Társulat dísztermében, a Szent-István-Társulat közgyűlése után. A közgyűlés napirendje: Elnöki megnyitó. Mondja: dr. Giesswein Sándor, pápai prelátus. A hitvallásos iskolák a nemzeti nevelés szolgálatában. Előadja: Ember Károly lovag. Ügyvezető-igazgatói jelentés. Titkári jelentés. Tartja: Urbányi József, jegyző. Pénztári jelentés. Tartja: Jeney István, pénztáros. Számvizsgáló-bizottság jelentése. Gábler L. Pál, kir. tan.

A szegyeseli iskola. A belényesi járásból újabb Szegyesel község terjesztette be határozatát az iskolára vonatkozólag. A képviselőtestület a község iskola létesítését mondta ki s az iskola építési költségeinek fedezésére a község iskolaletétjét használják fel.

Igazságszolgáltatás.

§ Megvádolt igazgató tanító. A tanítók mostanában sokat szerepelnek az esküdtészekben. Tegnap délután ült össze az esküdtészek, hogy tárgyalja Rezy Albert, gyoroki (Arad m.) igazg. tanító sajtóperét. Ez az igazgató beperelte Vécsey Miklós volt aradi újságíró, mert róla az Aradi Közlönyben oly dolgokat publikált, amelyek valóságuk esetén súlyos fejelemint és közmegegyezést vonnának maguk után. A cikk szerint Rezy Albert megrontott fiatal lánykát a faluban. Azonban az esküdtészeket nem győzték meg a vádhatóság argumentumai s felmentő verdiktet hozott Vécseyre nézve. Az ítélet jogerős.

TÁVIRATOK.

Apponyi egyetemi tanársága.

Budapest, május 10.

(Saj. tud.) Ma az a hír terjedt el, hogy Zichy János miniszter az egyetemi tanácsnak Apponyi Albertre vonatkozó határozatát a kisebbségi vélemény figyelembe vétele végett vissza fogja adni a tanácsnak. A hír érthető feltűnést keltett mindenfelé.

Öngyilkos orvosnő.

Budapest, május 10.

(Saj. tud.) Rudó Kamilla 20 éves orvosnő, aki tanulmányait legutóbb fejezte be szombaton Budapestre érkezett és ott édes anyja lakásán megmérgezte magát. A leány azonnal meghalt.

A mexikói fölkelők.

El Pazo, május 10.

A Juarez ellen intézett támadásból elkeseredett és kétségbeesett utcai harc fejlődött ki. A fölkelők a utcákon minden oldalról benyomultak és mitsem törődtek a sáncokkal. A védők az ablakokból és a házak ajtaiból tüzeltek. A parancsnok a főutakon és az utca kereszteződéseinél gépfegyvereket állított fel. A védők a város dombos részeire vonultak vissza. A halottak számát 309-re becsülik. Ezek között volna 15 észak-amerikai polgár is, kik résztvettek a harcokban. Steever ezredes utasítást kapott, hogy tegyen meg min-

den tőle telhető a semlegességi törvények keresztültvitelére, hogy amerikaiakat távol tartson a harctól. Majdnem minden háznak tetőzetén számos néző gyűlt össze, hogy tanuja legyen a látványosságnak.

New-York, május 10. Associated Press jelenti El Pázóból: A fölkelők Juarez városát fölgyújtották. Miután erős szél fújt, a tűz gyorsan terjed. A lángok mért földekre ellátszanak. A fölkelők folytatják a harcot.

Madrid, május 10. A Heraldo jelenti Tangerből: Madridból érkezett radio-telegram szerint körülbelül 1000 kabil ma megtámadta Moinier tábornok seregét, a ki azonban nagy veszteségeket okozva nekik, visszaverte őket.

Sortüz egy vonatra.

Temesvár, május 10.

(Saj. tud.) Az itteni 67-ik gyalogezred 11 százada éles löllénnyel gyakorlatozott, amikor a vezénylő tiszt nem vette észre, hogy egy személy vonat közeledik. A katonaság a vonatra sortüzet adott. A golyók közül egy a vonat utasai közül Martos Antalt súlyosan megsebesítette.

Leégett színház.

London, május 10.

Az edinburghi Empire Palace színház ma este az előadás vége után teljesen leégett.

Egy horvát képviselő bűnügye.

Eszék, május 10.

(Saját tud.) Accurti Milán főügyész helyettes ma Eszékre, ideérkezett hogy a bán megbízásából a Radics István képviselő ellen megindított büntető eljárásról információt szerezzen be. Milosevics vizsgálóbíró ma Alexander dr. eszéki ügyészsel egyetértve, a zágrábi rendőrkapitánysághoz táviratot intézett azaz a főlshóllítással, hogy Radics képviselő korábban elrendelt letartóztatását ne hajtsa végre.

NYILTTÉR.

BÚTOR

átköltözés miatt,

olcsó

gyári árban

REISZ butorgyárában

május 1-től

Rákóczi-ut 14.

KÖZGAZDASÁG.

A pénzügyi tisztviselőök. E hó 14-iki vasárnapi közgyűlése a legszélesebb körű érdekeltséget keltette Szász János felolvasására ugy a fővárosból, mint Biharmegyéből igen sokan készülnek bejönni. Jelen lesz a közgyűlésen a pénzügyi tisztviselők díszelnöke dr. Hoványi Géza, Nagyvárad város országgyűlési képviselője, ki a közgyűlés vezetésében is résztvesz. Lelkes fogadtatásra számíthat azon indítvány, amely Hofbauer Pál, a Nagyvárad Takarékpénztár vezérigazgatójának, tiszteletbeli elnökül való megválasztását ajánlja. Az ügyvezetőség részéről felkérlettünk annak közlésére, hogy a fővárosi vendégek és megyebeli kartársak érkezése alkalmából, szombaton este 8 órakor, a Sas vígadó alsó éttermében, étlap szerinti társas vacsora lesz.

Gabona üzlet.

Borgida Béla és Társa jelentése.

Budapest

A gabonatözsdeén tegnap elég változatos volt a hangulat. Kezdetben szilárdan indult, későbbben ellanyhult, míg a zárlatnál ismét megszilárdult az irányzat a határidőkben. Készárú 30 fillérrel volt olcsóbb.

Határidők zarálatata:

Májusi buza	— — — —	12.34
Októberi buza	— — — —	11.27
Októberi rozs	— — — —	9.28
Juliusi zab	— — — —	9.50
Októberi zab	— — — —	7.47
Májusi tengeri	— — — —	6.38
Juliusi tengeri	— — — —	6.52
Augusztusi repce	— — — —	14.20

Budapesti értéktözsde.

Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiókjának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	— —	817.—
Osztrák hitelrészvény	— —	647.—
Jelzálogbank	— —	477.—
Leszámitoló és pénzváltó	— —	564.—
Osztrák államvasut részvény	— —	—
Közúti vasut	— —	790.—
Rimamurányi vasmű	— —	685.—
Városi vasut	— —	404.—
Beocsini cement	— —	—
Magyar bank és keresk. r. t.	— —	738.—
Salgótarjáni kőszén	— —	660.—

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCKICS GYULA

A Biharmegyei Gazdák Áru és Hitelintézete Rt.

Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrányi-ház.

Befizetett alaptőke: 1,000,000 korona.

Elfogad takarékbetéteket, ha azok állandók 5°/₁₀₀-os kamatoztatásra, továbbá folyószámlai betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti.

Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámitol váltókat a legelőnyösebb kamattal mellett gazdálkodók, kereskedők és iparosok részére és foglalkozik mindenemű bankszerű beszedésekkel (incassó) olcsó díj mellett.

Előleget nyújt értékpapírokra, terményekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös törlesztés mellett.

Jelzálog és törlesztéses kölcsönöket folyó-sít házakra és földbirtokokra.

TATRAY és TSA RT.

Vasöntöde és gépgyár. Nagyvárad, Össi-tér.

Elvállal: Épület és műlakatos munkákat, vízvezeték és csatornázási munkákat, gyárak teljes berendezését, közlőműveket.

Gyárt: gazdasági gépeket és ekéket, magánjárókat és cementipari gépeket.

Biharvármegye legnagyobb gépjavitó műhelye.

Műszaki gépészmérnöki iroda.

Egyesült Biharvármegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár részvénytársaság Nagyvárad. Felhívás elővételi jog gyakorlásra.

Folyó év május hó 4-én megtartott közgyűlésen hozott határozattal a Biharvármegyei kereskedelmi, ipar és terményhitelbank és a Központi takarékpénztár rt. »Egyesült Biharvármegyei kereskedelmi bank és Központi takarékpénztár rt.« cég alatt fuzionált; ugyan-ezen közgyűlés 8000 drb 400 korona n. é új részvény kibocsátásával intézetünk alaptőkéjének 5.600.000 koronáról

Nyolc millió nyolcszáz ezer koronára leendő felemelését

határozta el.

Ezen 8000 drb új részvényből 1000 drb a Biharvármegyei kereskedelmi, ipar és terményhitelbank részvényesei részére 470 korona árban fix átengedtetett, míg a többi 7000 drb részvény átvételére az Egyesült Biharvármegyei kereskedelmi bank és Központi takarékpénztár r. t. részvényeseinek biztosított az elővételi jog, minden 2 drb Egyesült Biharvármegyei kereskedelmi bank és Központi takarékpénztár r. t. részvény után egy drb új részvényre a közgyűlés által megállapított 470 korona árban.

Ezen közgyűlési határozat folytán felhívjuk t. részvényeseinket, hogy az új részvényekre **elővételi jogukat bezárólag folyó év május hó 31-ig gyakorolják.** Minthogy pedig a Biharvármegyei kereskedelmi, ipar és terményhitelbank és a Központi takarékpénztár r. t. részvényeinek kieserlése csak később fog megtörténni, így az elővételi jog gyakorlására vonatkozó lebélyegzés végett a régi Biharvármegyei kereskedelmi, ipar és terményhitelbank, illetve a régi Központi takarékpénztár r. t. részvényei mutatandók be. Így minden 3 drb bankrészvény után (4 Egyesültnek felelően meg) 2 drb új részvényre és 2 drb Központi takarékpénztár részvény után egy új részvényre van elővételi jog fentartva.

Az elővételi jog gyakorlása intézetünk Bémer-téri, avagy Nagyteleki-utcai pénztáránál teljesíthető. Az elővételi jog folyó hó 31-én megszűnik.

A befizetések 1911. december 15-ig tetszés szerinti részletekben teljesíthetők, azonban az elővételi jog gyakorlásakor részvényenként 70 korona fizetendő.

Az új részvények 1912. évtől kezdve részesülnek az üzleti haszonban, míg a folyó évre a befizetések után 5 százalékos kamatot térítünk meg.

A közgyűlés által meghatározott 470 korona vételárból 400 korona az alaptőkét illeti, míg a 70 koronából a költségek levonatnak és a maradvány a rendes tartalékalaphoz csatoltatik.

A 470 korona vételárban befoglaltatik a kiállítás díj és bélyegilleték is.

A befizetésekről ideiglenes igazolványok adatkak ki, amelyek ellenében — az igazgatóság által megállapítandó időben az eredeti részvények ki fognak szolgáltatni.

Az új részvények befizetésére vonatkozólag érvényben maradnak alapszabályaink 10. §-ának a késedelmes befizetésére vonatkozó intézkedései.

Nagyvárad, 1911. május hó 5-én.

Egyesült Biharvármegyei Kereskedelmi Bank és Központi Tkptr R.-t igazgatósága.

A kereskedelmi és iparkamara székházában egy **4 szoba, előszoba, 1 fürdő szoba, 1 cseléd szoba, honyha** és egyéb mellékhelyiségekből álló lakás a f. évi november hó 1-től kiadó.

Közelebbi felvilágosítás szerezhető a kamarai titkárnál.

Dajkovits E.

fénnyirodájában

Sas palota

esküvői felvételek a legdiszesebb elrendezésben, villany felvételei speciálitása utólérhetetlen.

Bumbera István

papi- és polgári szabó
NAGYVÁRAD, BÉMER-TÉR.

Ugy a helybeli mint a megyei főtisztelendő papság szállítója.

Helybeli és vidéki Telefon szám 869.

Legbiztosabb és legmegbízhatóbb nyaraltatás!

A nagyérdemű közönség b. figyelmébe ajánlom, hogy egy helyben, mint nagyszalontai fióküzletembe szőrme-árúkat, téli öltönyöket, függönyöket, szőnyegetek stb. nyaraltatás végett csakis nálam és fióküzletemben méltóztassanak elhelyezni, hol kívánatra bármikor felmutatható legyen, a nyaraltakat tisztán kezelve, gondozva és kijavítva annak idején haza szállítatom. A raktárom és üzletem a károk ellen biztosítva van, azért kérem a nagyérdemű közönség szíves bizalmát. Tisztelettel

ZIMÁNYI ANDRÁS

német szücs

Színház-utca, Adorján-palota.

Biztosított raktár:

Körözs utca 47. sz. (Saját-ház.)

**MEGELŐZOTT
MOSKOVITS
ANATOMIAI CIPOGYÁR**

NAGYVÁRAD
KOSSUTH LAJOS-UTCA 5. SZ.
Bémer-tér, (Bazár épület.)

Minden háznál egészségi és tisztasági szempontból nélkülözhetetlen kellék a műjég!

Tisztelettel értesítjük a t. fogyasztó közönséget, hogy házhoz szállítunk naponta vízvezetéki vízből készült, kristály tiszta, higienikus szempontból elsőrendű táblás mű jeget, jutányos árak mellett.

Egyszeri próba elegendő arra, hogy a t. fogyasztók meggyőződjenek jegünk feltétlen tisztaságáról, gondos kezeléséről és pontos kiszolgálásunkról. Előjegyzések napi egész és fél táblára elfogadtatnak. Kiváló tisztelettel

Nagyvárad város jéggyára,
Össi-tér, Telefon 651. sz.

Minden háznál egészségi és tisztasági szempontból nélkülözhetetlen kellék a műjég!

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.

PÁL SÁNDOR

műbútorasztalos

Nagyvárad, Uri-utca 40. szám.

Elvállal minden szakmájába vágó munkát, u. m.: matt és fényezett szobaberendezések, konyhabutorok készítését és portál munkákat.

Jó és izléses munkáért jótállok.

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.

192

Ujdonság. Szekrényág.

Szabadalom bejelentve.

Kis lakásokban nélkülözhetetlen. Különböző alakban és kivitelben készen kaphatók. Mint gyermekágy (nagyobbaknak is), íróasztal, festőállvány és ruhaszekrény 40 kor.-tól feljebb. Vételkényszer nélkül megtekinthető

HERCZEGH

műasztalosnál.

Szalárdi-utca 17. szám. 261

Mivel külföldön és Amerikában több éven át dolgoztam butor és különleges munkákat szakszerűen készítek. Rajz, költségvetés s szakvélemény díjtalanul.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár részvénytársaság Nagyváradon.

Felhívás elővételi jog gyakorlására

A »Biharmegyei kereskedelmi ipar és terményhitelbank« és a »Központi takarékpénztár rt.« egyesülése alkalmából a Biharmegyei bank részvényeseinek az igazgatóság azt az előnyt biztosította, hogy az Egyesült intézet újonnan kibocsátandó 8000 drb részvényéből 1000 darabra az elővételi jog csak a Biharmegyei bank részvényeseinek tartatott fenn, míg a fenmaradt 7000 drb. új kibocsátású részvényre az elővételi jog az Egyesült intézet összes részvényeseit illeti meg a külön felhívásban részletezett módokat szerint.

A fenti 1000 drb. részvényre a Biharmegyei bank részvényesei az elővételi jogot folyó hó végéig gyakorolhatják olyképp, hogy minden 3 darab Biharmegyei bank részvény után 1 drb új kibocsátású Egyesült intézetbeli részvényt vehetnek át K 470 árban, melyből K 70, — az elővételi jog gyakorlása alkalmából, a további K 400 ez év december 15-ig befizetendő.

Önként értendő, hogy ezen külön kedvezmény nem érinti a Biharmegyei bank részvényeseit, ezen felül megillető azt a jogát, hogy a külön felhívásban részletezett módokat szerint minden 3 darab Biharmegyei bank régi részvény után 2 drb. Egyesült intézetbeli új kibocsátású részvényt ugyancsak K 470 árban jegyezhessenek úgy, hogy végeredményben minden 3 drb Biharmegyei bank részvény után 3 drb új kibocsátású Egyesült Biharmegyei Bank és Központi takarékpénztár részvényre gyakorolható az elővételi jog.

Nagyvárad, 1911. május hó 5-én.

328

Az igazgatóság.

**A Nagyszzebeni
Általános Takarékpénztár**

Előnyös amortizációs kölcsönöket nyújt és konvertál házakra, földekre és építkezési célokra, előzetes költség nélkül. Készséggel szolgál felvilágosítással:

Breitenstein Frigyes,
Nagyvárad, Keskeny-utca 13. sz.

Telefon: 1054.

Tisztelettel értesitem a n. é. hölgyközönséget, hogy Szaniszló-utca 4. sz. alatt levő

női-szabó műhelyemet

1911 május 1-én a Rákóczi-ut 12. (régii Apolló épületbe)

helyeztem át.

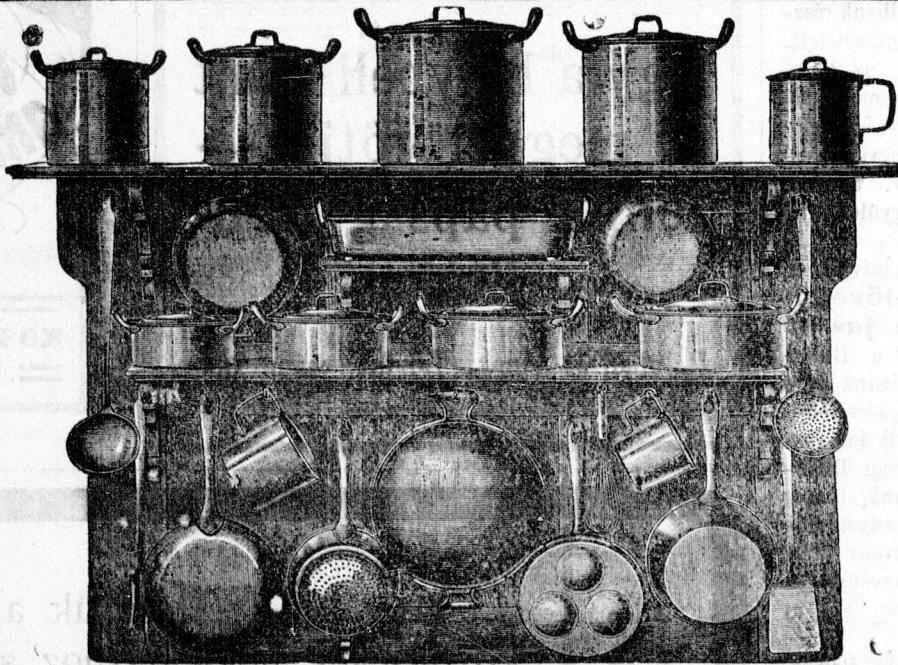
További szíves partfogást kérve vagyok, kiváló tisztelettel

Karkusz Sándor,

804 női-szabómester.

TARSOLY és RISZTÓkülönlegességek vaskereskedése
Rákóczi-ut. Telefon 390. sz.

Modern
konyhaberendezések
zománcos és tiszta
alumíniumból.

Tavaszi ujdonságok

Vasbutorok u. m.:

szekrényág
3 matracca**K 19-50.**

Gyermekágyak

K 26-tól.**Bámulatba ejt mindenkit az „ILLATSZER KIRÁLY” árai!**

Rákóczi-ut 5 szám, Veiszlovits-ház.

Figyeljen az árakra.

1 üveg Odol	74 kr.	1 üveg Kerpel kézfinomító	38 kr.	1 csomag eredeti Gillette kés	1 frt 85 kr
1 » francia szájvíz	25 »	1 tégely Margit crém	40 »	1 Gillette utánzatú borotva készülék	1 » 50 »
1 » száj szagtalanító	50 »	1 » Diana crém	65 »	1 valódi serte hajkefe	70 »
1 tubus dr Heyder fogcrém	50 »	1 drb Dianna szappan	65 »	1 dublé bajuskefe	20 »
3 » Thymol »	20 »	1 dob Lickner puder	38 »	1 valódi serte rubakefe	45 »
1 » Stomatin »	20 »	1 » amerikai porcellán puder	1 frt 20 »	1 körömkefe	05 »
1 » tégely Odontin fogpaszta	55 »	1 üveg amerikai petrol	50 »	1 surolókefe óriási	20 »
1 drb Odontin betét	35 »	1 » Emke hajszesz hajhullás ellen	1 frt — »	1 surolókefe kisebb	10 »
1 üveg Picavan	98 »	1 fekete champos	12 »	12 drb Royal angol cipő crém	96 »
1 üveg Bay Rum	35 »	1 rud rozsa Glycerin szappan	20 »	1 drb cipőcrém-kefe kenőkefével	70 »
1 » Jera violette brillantin	30 »	3 drb francia ibolya szappan	50 »	1 » cipőfényesítő flanel	20 »
1 » francia brillantin	15, 22, 35 »	1 » Kielhauser ibolya glycerin szappan	28 »	1 » Jurigatem Zománc	30 »
1 » folyékony brillantin	50 »	1 » Speick szappan	28 »	1 mtr vörös gumicső	60 »
1 » valódi dió olaj	15 »	1 » Windsor szappan	88 »	Egynegyed Ko Brunz watta	35 »
1 » » » kivonat	75 »	1 tubus kaloderma	28 »		
1 drb bajuszkötő	15, 20 35 »	1 » Beloderma kézfinomító	20 »		
		1 üvegtégely tejcrém	20 »		

Gummi ágylepedő 6 féle minőség igen olcsón, mindennemű betegápolási cikk legolcsóbban, minden más itt fel nem sorolt pipere és háztartási cikkek legnagyobb választékban, igen olcsón! Saját zsebének ellensége, ha személyesen meg nem győződik az áráról.

Nincs vásárlási kényszer! Illatszerek kimérve a legmodernebb Odeurökből!